

Oslo, 1. februar 2011

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148
0033 OSLO

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG TIL LOVVEDTAK OM EL-SERTIFIKATER

Norges Naturvernforbund viser til brev av 8. desember 2010 og vil med dette kommentere forslaget til lovvedtak om el-sertifikater, eller såkalte grønne sertifikater.

Innledning

Naturvernforbundet mener at grønne sertifikater kan være viktig for å øke produksjonen av fornybar kraft, som igjen kan fase ut fossil energi, men vi vil sterkt advare mot å inkludere vannkraft i den grønne sertifikatordningen. Dette vil både øke presset på en allerede hardt presset vassdragsnatur, og det vil i tillegg føre til subsidiering av utbygginger som er svært lønnsomme uten støtte. En slik subsidiering er meningsløs bruk av samfunnets ressurser.

Grønne sertifikater må i stedet brukes til å støtte opp om de umodne teknologiene som trenger støtte. Derfor ønsker vi et grønt sertifikat system i likhet med det en har i Storbritannia, hvor støtten graderes ut ifra behovet.

I tillegg bør det innføres et system for hvite sertifikater, hvor energiselskapene pålegges å sørge for energieffektiviseringstiltak hos sine sluttbrukere. Et slikt system bør kunne kombineres med de grønne sertifikatene. I påvente av hvite sertifikater må støtten til energieffektivisering prioriteres opp slik at disse tiltakene ikke taper i konkurransen med nye kraftutbygginger. Den mest miljøvennlige og billigste kilowattimen er tross alt den som ikke brukes.

Gjennom rapporten "Krafttak for riktig kraftbruk" viser vi at det ikke først og fremst er mangelen på elektrisitet som gjør at klimautslippene ikke går ned. Det er snarere virkemidlene for å erstatte den fossile energibruken med ren energi. Derfor må innsatsen for å fase ut fossil energi styrkes samtidig med økt satsing på energieffektivisering og fornybar energi. Hvis ikke er sjansen stor for at den sparte energien eller den nye kommer i tillegg til den fossile bruken.

Behov for en plan for utfasing av fossil energi

Det er behov for mer fornybar energi til å fase ut fossilt energiforbruk, for å oppnå redusere utslipp av klimagasser. Grønne sertifikater vil kunne bidra til å gjøre ulønnsomme teknologier mer lønnsomme og med det stimulere til økt produksjon av fornybar kraft som kan fortrenge bruken av fossil energi.

I dag finnes det ingen plan for hvordan de 13,2 TWh som planlegges å bli produsert innen 2020 skal brukes til klimaformål. Dette er beklagelig, uten en slik plan risikerer en å stimulere til økt kraftproduksjon som vil reduserer kraftprisen og gi mindre insentiv til å spare energi. All energiproduksjon og -bruk har negative konsekvenser for natur og miljø. Naturen kan bli den største taperen, hvis ikke økt produksjon av fornybar kraft blir brukt for å fase ut fossil energi.

Naturvernforbundet mener at parallelt med at grønne sertifikater innføres må arbeidet med omleggingen fra fossil energi til fornybar styrkes betraktelig. Uten en sterkere innsats på omlegging, risikerer en at økt fornybar kraftproduksjon går til mer overforbruk.

Teknologinøytralitet

Naturvernforbundet mener at det er feil at det legges opp til teknologinøytralitet. Det er ikke behov for økonomisk støtte til lønnsom vannkraft. Vannkraft er godt moden og lønnsom teknologi. Støtten bør differensieres mellom ulike teknologier etter hvor moden og lønnsom den er. Nye vannkraftutbygginger bør ikke få noen støtte.

Støtten til vannkraft vil føre til økt press på det som er igjen av norsk vassdragsnatur. Et press som allerede er mer enn stort nok. Siden 2000 er vannkraft med kapasitet til å produsere 8 TWh satt i drift. NVE har per i dag ca. 10 TWh vannkraft til behandling, og trykket på småkraftsiden er enormt. I dag ligger det inne 600 småkraftsaker i NVE. I 2010 behandlet NVE rekordmange småkraftsaker.

Støtte til vannkraft gjør at færre vil være villige til å investere i mer ulønnsomme og umodne fornybare kraftteknologier. De vil ikke klare å konkurrere med vannkraften. Spesielt blir dette vanskelig siden det i utgangspunktet legges opp til at el-sertifikater skal være den eneste støtten et fornybart kraftverk kan få, selv om det er snakk om umodne teknologier. Her må det åpnes for ekstra støtte til bestemte umodne teknologier, noe som kan evalueres kontinuerlig.

Naturvernforbundet mener at det er beklagelig at det settes slike begrensninger og uklare retningslinjer for hvordan en ser for seg at produksjon fra f.eks. havvind, tidevanns- og bølgekraft og andre teknologier skal kunne overleve. Om en holder fast på det foreslåtte opplegget, som i praksis betyr støtte til vannkraft, må alternativer utredes, og en må sørge for at støtten må være høy nok til å gjøre det interessant å investere også i de umodne teknologiene.

Naturfaglige registreringer må bedres betydelig

Det forventes et mye større trykk på konsesjonsavdelingen i NVE, et trykk som allerede er svært stort. Til å sikre et faglig forsvarlig beslutningsgrunnlag, som særlig skal ivareta naturmangfoldloven § 5-12, må det etableres langt klarere regler. De må bl.a. omfatte når og hvordan feltregistreringer skal foretas og de må sikre at tilfredsstillende ressurser muliggjør gode nok registreringer gjennom bruk av solid biologisk feltkompetanse. I tillegg må det tilrettelegges for at personer med solid økologisk kompetanse foretar vurderinger av konsekvenser for naturverdiene ved en eventuell utbygging. Den bitvise og omfattende utbyggingen som foregår i dag, med skrivebordsvurderinger av ett og ett prosjekt, kan føre til at stadig flere av forekomstene av sårbare arter og sjeldne naturtyper forsvinner. Denne framgangsmåten kan også føre til at arter som i dag er vanlige mister leveområder slik at de kan havne på rødlista. En slik tilnærming til utbygging av små kraftverk er ikke i tråd med naturmangfoldloven eller våre internasjonale forpliktelser om å stanse tapet av arter innen 2020.

Kartlegging i forkant av småkraftutbygging er mangelfulle fordi det ikke er tilgjengelig tid og ressurser til å sikre faglig gode registreringer. Registreringer har til dels foregått på tider av året hvor de langt fra gir et fredsstillende grunnlag for å fange opp spekteret av naturverdier og naturmangfold. Sammen med uansvarlig liten tidsbruk fører dette til svært overflatiske registreringer av liten faglig nytteverdi. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 8 (Kunnskapsgrunnlaget) mener Naturvernforbundet at undersøkelsene må være langt grundigere og foretas ved gjentakende registreringer gjennom hele året for å sikre at spekteret av naturmangfold fanges opp på en best mulig måte. Det er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag.

Det er viktig at kravet om fylkesvise planer for bygging av småkraftverk følges opp, for å etablere en faglig nødvendig oversikt som sikrer naturmangfold, inngrepsfrie områder (INON-områder), friluftsliv og store landskapsverdier.

Teknisk opprustning

Naturvernforbundet er enig i at økt fornybar kraftproduksjon, som konsekvens av teknisk opprustning av eksisterende vannkraftverk og som ikke betyr nye inngrep, kan få tildelt sertifikater. Det vil si når produksjonskapasiteten øker ved at gammelt utstyr er byttet ut med mer moderne effektivt utstyr, bør den ekstra produksjonen det vil medføre ha rett til sertifikater.

Uheldig at torv mottar grønne sertifikater i Sverige

I Sverige gis det grønne sertifikater ved produksjon av energi basert på torv. Dette til tross for at brenning av torv gir høye klimagassutslipp. Naturvernforbundet ber norske myndigheter må ta dette opp med svenske myndigheter slik at denne praksisen opphører. Det blir feil om norske strømkunder skal sponse energiproduksjon basert på klimafiendtlig torvbrenning i Sverige.

Effektiv energibruk og hvite sertifikater

Det mest effektive klimatiltaket er energieffektivisering. Uten en sterk økning i enøk-innsatsen blir klimafokuset ved økt kraftproduksjon lite troverdig. Mer effektiv energibruk må stå sentralt på veien mot et nullutslippssamfunn. Uten energieffektivisering kommer vi ingen vei.

Naturvernforbundet mener at mulighetene for hvite sertifikater bør utredes i Norge. Flere europeiske land har gode erfaringer med hvite sertifikater. Der ordningen er innført, bl.a. i Storbritannia, har den blitt videreført med stadig større forpliktelser for energileverandørene. Hvite sertifikater kan på sikt bli et viktig virkemiddel for energieffektivisering hvor flere aktører kommer på banen. Hvite sertifikater kan gjøres kompatible med grønne sertifikater, noe som i så fall gjør det nødvendig å revidere total mengde sertifikater som kreves.

Med vennlig hilsen
Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken
leder

Torhildur Kristjansdottir
energirådgiver

Arnodd Håpnes
fagleder naturmangfold